

SCHEIDSGERECHT GEZONDHEIDSZORG

Kenmerk: 04/10

Arbitraal vonnis in de zaak van:

A., radioloog, wonende te Z.

B., radioloog, wonende te Z.

C., radioloog, wonende te Y.

D., radioloog, wonende te X.

eisers in conventie tevens verweerders in reconventie,
gemachtigden: mr. J.D. Loorbach en mr. J.G.M. Kromhout

tegen

de MAATSCHAP VRIJGEVESTIGDE MEDISCHE SPECIALISTEN E-ziekenhuis.,

gevestigd te Z.,

verweerster in conventie tevens eiseres in reconventie,
gemachtigden: mr. M.J.M.A. van der Put en mr. H. Recker

1. De procesgang

1.1 Eisers, verder aan te duiden als ‘de radiologen’, hebben bij verzoekschrift van 16 maart 2004 verzocht bij arbitraal vonnis:

- te verklaren voor recht dat het in artikel 10.6 van de Maatschapovereenkomst verwoorde concurrentiebeding niet van toepassing is op de onderhavige situatie, althans dat dit onder de gegeven omstandigheden in redelijkheid niet aan eisers kan worden tegengeworpen;
- te verklaren voor recht dat eisers per 1 november 2003 uit de Holding zijn getreden en dat zij sinds die datum derhalve aangemerkt moeten worden als vrijgevestigde specialisten zonder contractuele of andere verplichtingen jegens gedaagde – de Holding – dat hun reële winstvorming gebaseerd zal zijn op hun eigen omzetvoorziening door declaratie volgens de geldende CTG-tarieven;
- te bepalen dat de kosten van deze procedure voor rekening komen van eisers.

1.2 Verweerster, verder te noemen ‘de Holding’, heeft bij memorie van antwoord van 14 april 2004 in conventie geconcludeerd dat zij:

- ter zake van de opzegging van het lidmaatschap van de Holding door eisers, zich refereert aan het oordeel van het Scheidsgerecht;
- ter zake van het concurrentiebeding zich refereert aan het oordeel van het Scheidsgerecht;
- de eis van radiologen ter verkrijging van een verklaring voor recht dat hun reële winstvoorziening zal zijn gebaseerd op hun eigen omzetvoorziening door declaratie volgens de geldende CTG-tarieven afwijst;

- de eis tot kostenveroordeling afwijst.

De Holding heeft bij wege van reconventionele eis gevorderd te verklaren voor recht dat de radiologen recht hebben op:

- primair een verdeling van de lumpsum gebaseerd op een pro rata berekening, waarbij iedere Holdingspecialist meedeelt op basis van de toepasselijke deeltijdfactor, zijnde voor de gezamenlijke radiologen 11,49425% van de totale lumpsum;
- subsidiair, indien het Scheidsgerecht het Holdingstatuut en het bestendig toegepast beding van de overwinstdeling niet van doorslaggevend betekenis acht, een verdeling van de lumpsum gebaseerd op een pro rata berekening, waarbij iedere Holdingspecialist meedeelt, zonder dat rekening wordt gehouden met een deeltijdfactor, zijnde voor de gezamenlijke radiologen 11,42857% van de totale lumpsum;
- te bepalen dat de radiologen de kosten van deze procedure, waaronder de kosten van de gemachtigde, dienen te dragen.

1.3 De radiologen, verweerders in reconventie, hebben bij memorie van antwoord in reconventie van 26 april 2004 geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring althans afwijzing van de reconventionele vorderingen.

1.4 Op 29 april 2004 heeft de mondelinge behandeling plaatsgevonden en hebben beide partijen hun standpunt aan de hand van pleitnotities nader toegelicht. Ter zitting waren aanwezig:

- van de zijde van de radiologen: B., C., D. en hun gemachtigden;
- van de zijde van de Holding: F., voorzitter, G., penningmeester, H., bestuurslid, I., adviseur, en haar gemachtigden.

2. De samenvatting van het geschil

2.1 Op 20 december 1995 is tot stand gekomen de Maatschapovereenkomst Vrijgevestigde Medische Specialisten E.-ziekenhuis: 'de Holding'. Partij bij deze overeenkomst waren 35 van de 45 medische specialisten, werkzaam in het E.-ziekenhuis te Z., waaronder ook de radiologen. Negen van de vijftien vakgroepen binnen het E.-ziekenhuis waren aldus in de Holding verenigd.

2.2 Het doel van de Holding is blijkens artikel 1.3 van de maatschapovereenkomst: "het voor gemeenschappelijke rekening en risico voeren en voortzetten van de specialistische medische praktijkuitoefening, waartoe de leden, met goedvinden van de deelnemende maatschappen waaraan zij verbonden zijn, hun praktijk in de Holding inbrengen, waarvan de kern wordt gevormd door hun arbeid, vlijt en kennis, teneinde uit die praktijkvoering inkomsten te verwerven, te beheren en te verdelen".

2.3 Sinds 1 januari 2002 is het E.-ziekenhuis te Z. gefuseerd met het J. Ziekenhuis te W. Het fusieziekenhuis heet K. en heeft twee locaties: Z. en W.. In aansluiting op de fusie van de ziekenhuizen wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke integratie van de vrijgevestigde medische specialisten in beide locaties.

- 2.4 De honorering van de vrijgevestigde medische specialisten vindt plaats volgens de lumpsumsystematiek tot en met 2003 afzonderlijk voor de beide locaties van het K. De lumpsum voor de honorering van de medisch specialisten wordt vastgesteld op basis van de regels van het CTG, met als basis de medisch-specialistische omzet in het jaar 1994. De interne verdeling van de lumpsum vindt plaats volgens de regels van en door het Verrekeningsinstituut. De lumpsum wordt als volgt verdeeld. Eerst vindt een verdeling plaats tussen de Holdingleden en de niet-Holdingleden. Vervolgens vindt overeenkomstig de door de Holding vastgestelde verdeelsleutel een verdeling plaats tussen de leden van de Holding. De wijze waarop het Verrekeningsinstituut een deel van de lumpsum aan de niet-Holdingleden toedeelt, is aan het Scheidsgerecht niet specifiek bekend gemaakt.
- 2.5 De radiologen wensen tot een zo volledig mogelijke samenwerking te komen met de maatschap Radiologie van de locatie W. De radiologen van beide locaties zijn met elkaar overeengekomen een geïntegreerde maatschap te vormen. In verband hiermee hebben de radiologen op 1 mei 2003 schriftelijk hun lidmaatschap van de Holding opgezegd en is hun lidmaatschap van de Holding per 1 november 2003 is geëindigd.
- 2.6 Partijen zijn nadien met elkaar in gesprek geraakt over de financiële afwikkeling van de uittreding van de radiologen, hetgeen niet tot een oplossing heeft geleid. Partijen zijn overeengekomen het gerezen geschil aan het Scheidsgerecht voor te leggen.
- 2.7 De radiologen voeren ter onderbouwing van hun verzoek – zakelijk weergegeven – het volgende aan:
- (i) Om tot een geïntegreerde maatschap radiologie te komen, is het noodzakelijk dat óf de radiologen van de locatie W. toetreden tot de Holding, óf de radiologen van de locatie Z. aansluiting zoeken bij de honoreringssystematiek van de radiologen van de locatie W.. Nu de honoreringsstructuur van de Holding geen recht doet aan de verdiensten van de radiologen, is het niet reëel van de radiologen te W. te verlangen dat zij zich bij de Holding aansluiten. Gelet hierop was het voor de radiologen noodzakelijk uit de Holding te treden.
 - (ii) De radiologen stellen zich op het standpunt dat, nu zij niet meer gebonden zijn aan de binnen de Holding overeengekomen verdeelsleutel voor de verdeling van de lumpsum, hun honorariumuitkering (ook wel aangeduid als lumpsumuitkering of hun op reële omzet gebaseerde winstvorming) gebaseerd dient te zijn op de daadwerkelijk door hen in rekening gebrachte CTG-tarieven die tot stand zijn gekomen door toepassing van de rekenmethode van het Verrekeningsinstituut.
 - (iii) Na uittreding uit de Holding kan de radiologen de mogelijkheid tot autonome praktijkvoering en autonome inkomensvorming, niet worden ontzegd. Niet valt in te zien dat (een deel van) het autonoom verworven inkomen in de Holding zou moeten achterblijven.
 - (iv) De inbreng van de radiologen in de Holding omvat niet een lumpsum, die als een vermogensrecht zou moeten worden gekwalificeerd – zoals verweerster meent –, temeer niet nu inbreng van de maten in de Holding ‘arbeid, vlijt en kennis’ was en niet overeengekomen is ‘inbreng van de lumpsum’.

- (v) Het concurrentiebeding kan jegens de radiologen niet worden ingeroepen nu de daarop betrekking hebbende bepaling niet op de onderhavige situatie van toepassing is. Nu de Holding tot dusver geen beroep op het concurrentiebeding heeft gedaan, mogen de radiologen er op vertrouwen dat de bepaling jegens hen buiten toepassing zal blijven.

2.8 De Holding betwist de stellingen van de radiologen en voert daarvoor – eveneens zakelijk weergegeven – het volgende aan:

- (i) De radiologen hebben destijds vrijwillig en welbewust gekozen voor deelname aan de Holding en ingestemd met – onder meer – de overeengekomen verdeelsleutel voor de lumpsum. Dit impliceert dat zij zich er niet achteraf op kunnen beroepen dat hun financiële inbreng in de Holding onevenredig hoog is geweest.
- (ii) De bepaling inzake de inbreng van de maten (artikel 1.3 van de maatschapsovereenkomst) ziet op inbreng van hun hele praktijk. Daartoe behoort ook de lumpsum. Dat de lumpsum tot de ingebrachte vermogensrechten behoort, blijkt ook uit artikel 1.4 van de overeenkomst, dat bepaalt dat de inkomsten van de Holding worden gevormd door honoraria en andere vergoedingen uit de medische praktijkvoering van de leden. Indien niet anders is overeengekomen, moet de inbreng in (economische) eigendom worden aangenomen. Van inbreng in genot kan geen sprake zijn.
- (iii) Ten tijde van de inbreng is de lumpsum niet gewaardeerd. Momenteel heeft de lumpsum wel waarde, namelijk een vermogensrecht in de vorm van een inkomensgarantie. De huidige waarde van de lumpsum komt toe aan de gezamenlijke maatschapsleden, omdat de hele waardetoeename van de lumpsum gedurende het bestaan van de maatschap is opgekomen.
- (iv) De Holding betwist de stelling van de radiologen dat een fusie van de maatschap radiologie slechts mogelijk zou zijn als de radiologen uit de Holding treden. Lidmaatschap van de Holding staat niet aan fusie in de weg.
- (v) De Holding betwist de stelling van de radiologen dat hun honorariumuitkering gebaseerd zou moeten zijn op de daadwerkelijk in rekening gebrachte CTG-tarieven, nu onduidelijk is waarop de radiologen die stelling baseren. De Holding meent dat de eisen van de radiologen teruggrijpen op de situatie van vóór de totstandkoming van het lokaal initiatief en de daarbij behorende lumpsumsystematiek, namelijk op honorering van de feitelijke productiemogelijkheden. Terugkeer naar het oude verrichtingensysteem is strijdig met de bedoeling van de huidige honoreringssystematiek. Bovendien is een honorariumuitkering op basis van verrichtingen in strijd met de redelijkheid en billijkheid, omdat het verrichtingensysteem niet meer ‘up to date’ is en derhalve niet voor alle maten kan worden toegepast.
- (vi) De eis van de radiologen gaat voorbij aan hetgeen in de Maatschapovereenkomst wordt bepaald omtrent inbreng, winstverdeling en uittreding. Hetgeen binnen de Holding is overeengekomen, dient de basis te zijn voor de verdeling van de lumpsum. Aansluiting dient te worden gezocht bij het bepaalde in artikel 6.4 en in het bijzonder artikel 6.9 van de Maatschapovereenkomst (berekeningssystema-

tiek van de individuele toeslag op het basishonorarium en de verdeling van overwinst). Bij hantering van de verdeelsleutel van de overwinst dient de lumpsum primair verdeeld te worden naar gelijke delen, gecorrigeerd voor de eventuele deeltijdfactor. Subsidiair kan worden aangesloten bij het uitgangspunt van de gelijke waardering van de inbreng in arbeid, in welk geval elk van de maten gelijke delen in de winst en verlies toekomen, tenzij uitdrukkelijk anders is overeengekomen. Nu niet van een andersluidend beding is gebleken, dient ook subsidiair een verdeling pro rata plaats te vinden. De Holding verzoekt bij reconventionele eis een verklaring voor recht dat een pro rata verdeling plaatsvindt in bovengenoemde zin.

3. De bevoegdheid van het Scheidsgerecht

De bevoegdheid van het Scheidsgerecht om het geschil tussen partijen te beslechten bij arbitraal vonnis overeenkomstig het Arbitragereglement van het Scheidsgerecht, is gebaseerd op artikel 13.2 van de Maatschapovereenkomst en artikel 7, aanhef en sub c, van het Arbitragereglement. Namens de Holding wordt mondeling bevestigd dat aan het vereiste van artikel 5.6, sub 3, te weten de goedkeuring van de vergadering van de Holding van het bestuursbesluit tot het voeren van een rechtsgeding, is voldaan.

4. De beoordeling van het geschil

- 4.1 De vordering in conventie met betrekking tot de al dan niet toepasselijkheid van het concurrentiebeding, wordt door de radiologen niet gehandhaafd nu dit onderdeel tussen partijen niet in geschil blijkt te zijn.
- 4.2 Tussen partijen staat onweersproken vast dat de radiologen hun lidmaatschap van de Holding op 1 mei 2003 overeenkomstig de daarvoor geldende eisen hebben opgezegd, en dat het lidmaatschap van de radiologen per 1 november 2003 is beëindigd.
- 4.3 Vanaf die datum geldt dat hun arbeid niet meer aan de Holding toebehoort evenals de daarvoor te ontvangen beloning. De situatie is in beginsel geen andere dan wanneer de radiologen niet alleen uit de Holding waren getreden maar ook uit het K. zouden zijn vertrokken. De beloning voor hen toekomstige arbeid, na uittreden uit de maatschap, is geen vermogensrecht dat moet gelden als in de maatschap ingebracht. Derhalve is er evenmin sprake van een verdeling bij uittreden uit de maatschap van een door de radiologen ingebrachte lumpsum, betrekking hebbende op de periode vanaf 1 november 2003, volgens de interne verdeelsleutel van die maatschap.
- 4.4 Het geschil concentreert zich op de vraag op welke wijze de honorariumuitkering van de radiologen vanaf 1 november 2003 dient te worden berekend. Door hun uittreden uit de Holding zijn de radiologen niet meer ten opzichte van de maatschap en hun voormalige maten gebonden aan de interne verdeling van de ontvangen honorariumgelden onder de leden van die maatschap.
- 4.5 Voor de beoordeling van het geschil is relevant artikel 11 van de maatschapsovereenkomst, welk artikel luidt als volgt:

“11. Gevolgen van beëindiging van het lidmaatschap van de Holding, goodwill-regeling

11.1 Aan het lid van wie het lidmaatschap is geëindigd, dan wel aan zijn nabestaanden, wordt binnen 12 maanden na de beëindigingsdatum het saldo inclusief rente van zijn kapitaalrekening bij de Holding uitgekeerd. Voorts dienen binnen deze periode de rekening-courantvorderingen en schulden te worden vereffend.

11.2 Na beëindiging van het lidmaatschap rust op de Holding geen prestatieplicht meer jegens het vertrokken of overleden lid, behoudens het gestelde in het derde lid, en onverminderd het bepaalde omtrent goodwill in het vierde lid.

11.3 Ingeval van overlijden van een lid wordt de door hem laatstelijk uitgeoefende medische praktijk ten behoeve van diens rechtverkrijgenden gedurende maximaal 3 maanden door de overblijvende leden van de Holding waargenomen om niet. Dit houdt in dat de rechtverkrijgenden gedurende 3 maanden – doch in ieder geval niet langer dan tot de datum waarop de overledene de leeftijd van 65 jaar zou hebben bereikt – aanspraak kunnen maken op het honorariumaandeel van de overledene – als ware hij nog in leven geweest – en de daarop vooruitlopende bevoorschotting.

11.4 De Holding is aan het lid van wie het lidmaatschap is geëindigd, dan wel aan diens nabestaanden, geen “goodwill-vergoeding” verschuldigd, omdat de “goodwill” per afzonderlijke overeenkomst tussen de Holding c.q. haar leden en het E.-ziekenhuis zal worden afgekocht. Deze afkoop houdt uitdrukkelijk mede in dat noch een vertrekkend lid van de Holding noch de Holding zelf van een nieuw toetredend lid, waaronder in dit verband wordt verstaan een specialist die na 31 december 1995 als lid tot de Holding toetreedt, enig goodwillbedrag kan vorderen. Overigens kunnen de medisch specialisten die bij het aangaan van de onderhavige maatschapsovereenkomst lid van de Holding geworden zijn, dan wel hun nabestaanden, in het geval van uittreden bij 60 c.q. 65-jarige leeftijd, danwel in geval van overlijden, aanspraak maken op een goodwill-uitkering ten laste van de “Stichting Goodwill-beheer Medische Specialisten E.-ziekenhuis”, die januari 1996 zal worden opgericht en wel op de condities zoals die zullen worden vastgelegd in de “Goodwill-regeling Medische Specialisten E.-ziekenhuis te Z.”.

- 4.6 Blijkens artikel 11.2 van de maatschapsovereenkomst rust op de Holding geen prestatieplicht meer jegens het vertrokken lid of overleden lid, behoudens het gestelde in het derde lid en onverminderd het bepaalde in het vierde lid. Het derde lid is in dit geval niet van toepassing nu dit ziet op de omstandigheid na overlijden en het vierde lid is in casu niet relevant nu goodwill geen onderwerp van geschil is. Gelet op de inhoud van artikel 11 van de maatschapsovereenkomst is het Scheidsgerecht van oordeel dat partijen vanaf 1 november 2003 geen verplichtingen ten opzichte van elkaar meer hebben.
- 4.7 Hoe binnen het ziekenhuis de voor alle medisch specialisten ter beschikking gestelde lumpsum moet worden verdeeld is een vraag waarbij meer partijen zijn betrokken. Partijen bij de onderhavige procedure zijn een maatschap (de Holding) en leden van de vakgroep van radiologen, locatie Z.. Deze partijen zijn niet bevoegd onderling afspraken te maken over de verdeling van de totale medisch specialistische lumpsum binnen het K.. De Holding kan uitsluitend, met inachtneming van de bepalingen in de maatschapsovereenkomst, vaststellen op welke wijze het deel van de lumpsum dat de Holding toekomt, tussen haar leden verdeeld wordt. De vakgroep van de radiologen kan niet eenzijdig beslissen op welke wijze het honorariumdeel voor haar leden dient te

worden berekend. Bovendien blijven zij onderworpen aan de voor alle medisch specialisten in het ziekenhuis geldende regels samenhangend met het plaatselijk initiatief.

- 4.8 Het verzoek van de radiologen strekt ertoe een uitspraak te doen over de verdeling van de totale lumpsum binnen het K.: de verdeling van de lumpsum tussen enerzijds de niet-Holdingleden en anderzijds de Holding. Nu vaststaat dat de binnen de Holding gehanteerde verdeelsleutel na beëindiging van het lidmaatschap van de radiologen niet meer jegens hen geldt, is de vraag welke verdeelsleutel na 1 november 2003 jegens hen gehanteerd dient te worden. Die beslissing kan niet genomen worden zonder de overige niet tot de Holding toetreden vrijgevestigde medisch specialisten in het K. en het (Verrekeningsinstituut) K.. Deze zijn evenwel geen partij bij de onderhavige procedure, zodat het Scheidsgerecht zich heeft te onthouden van een oordeel over de vraag op welke wijze de lumpsum binnen het K. tussen de vrijgevestigde medisch specialisten binnen en buiten de Holding dient te worden verdeeld.
- 4.9 Nu het Scheidsgerecht niet zal oordelen over de hoogte van de honorariumuitkering van de radiologen, komt het Scheidsgerecht niet toe aan beoordeling van de reconventionele vordering van de Holding en de reactie daarop van de radiologen.
- 4.10 Partijen hebben ter zitting verklaard dat zij hebben afgesproken dat zij ieder de eigen kosten van rechtsbijstand en de helft van de kosten van het Scheidsgerecht zullen dragen. Daarom zal omtrent de kosten dienovereenkomstig worden beslist.

5. De beslissing

- 5.1 Het Scheidsgerecht verklaart voor recht dat de contractuele verhouding tussen partijen met ingang van 1 november 2003 is beëindigd en dat partijen wederzijds geen prestatieverplichtingen meer hebben.
- 5.2 Het in conventie en in reconventie meer of anders gevorderde wordt afgewezen.
- 5.3 Partijen zullen ieder de helft van de kosten van het Scheidsgerecht dragen en ieder de eigen kosten van rechtsbijstand. De kosten van het Scheidsgerecht, vastgesteld op € 5.118,-- worden ten laste gebracht van het door eisers gestorte voorschot, zodat weerster een bedrag van € 2.559,-- aan eisers dient te vergoeden.

Aldus gewezen te Utrecht op 18 juni 2004 door prof. mr. T.A.W. Sterk, als voorzitter, mr. R.P.D. Kievit en dr. J. van der Zwan als leden, met bijstand van mr. A.C. de Die, als griffier.